

Начало > Семейноправни въпроси и наследство > Издръжка на членове на семейството

Издръжка на членове на семейството

Испания

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Под издръжка се разбира всичко, което е необходимо във връзка с храната, жилището, облеклото и медицинските грижи.

В издръжката се включва също така образованието и обучението на лицето, имащо право на издръжка, докато то не навърши пълнолетие, а дори и след това, ако все още не е завършило обучението си по причини, които не се дължат на него. В случай на разстройване на брака, по време на производството за законна раздяла или развод, може да се иска издръжка за децата, живеещи в семейното жилище, които не са станали самостоятелни от финансова гледна точка.

Разходите, свързани с бременността и раждането, се включват в издръжката, доколкото не са покрити по друг начин.

Съществува взаимно задължение за пълна издръжка между:

1. съпрузи;
2. възходящи и низходящи.

Братята и сестрите си дължат само необходимата животоспасяваща помощ, когато тя е нужна по причина, която не се дължи на лицето, имащо право на издръжка, включително при необходимост — помощта, нужна за тяхното образование.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Децата може да получават издръжка до навършване на пълнолетие, което в Испания е на 18 години, освен ако ненавършилото пълнолетие дете има достатъчно собствени приходи. След навършването на пълнолетие задължението за издръжка продължава да съществува по отношение на децата, докато те не са станали самостоятелни от финансова гледна точка, не са завършили своето образование, нито пък работят по причини, които не се дължат на тях. По отношение на ненавършилите пълнолетие деца е нужно да се вземат предвид също така разпоредбите на Гражданския кодекс (*Código Civil*), уреждащи общите последици, породени от унищожаване на брака, законна раздяла и развод (член 90 и сл.). Докато децата не са навършили пълнолетие, издръжката е вземане, което се ползва с право на предпочитително удовлетворение, и неговото изпълнение не може да бъде избегнато.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Молбите трябва да се подават до обикновените съдилища, тъй като издръжката попада в предметната компетентност на първоинстанционните съдилища (*Juzgados de Primera Instancia*).

Кои са основните елементи на процедурата?

Молбите се разглеждат в устна процедура (*juicio verbal*). Ако издръжката представлява допълнително искане в рамките на производство за законна раздяла или развод или мярка родител—дете при раздяла на небрачна двойка, тя се разглежда в рамките на съответните производства чрез устна процедура с няколко особености.

Когато в Испания беше обявено извънредно положение (с Кралски указ 463/20 от 14 март 2020 г. за управлението на здравната криза, причинена от COVID-19), и по-специално с приемането на [Кралски указ 16/20 от 18 април 2020 г. за процесуалните и организационните мерки в правосъдната система за справяне с COVID-19](#), бяха въведени специални бързи производства за разглеждане на семейноправни въпроси по време на извънредното положение (вж. членове 3, 4 и 5). Тази специална процедура се прилага в случаите, в които е необходимо да се поиска преразглеждане на постоянните мерки, приети съгласно член 774 от Закон 1/2000 от 7 януари 2000 г. за гражданското производство (*Ley de Enjuiciamiento Civil*), по отношение на разходите за домакинството, финансовите надбавки между съпрузите и признатите задължения за издръжка на деца, когато това преразглеждане е поискано на основание, че икономическото положение на съпрузите и родителите се е променило значително в резултат на здравната криза, причинена от COVID-19. Тя се прилага и за спорове относно искания за установяване или преразглеждане на задължение за плащане на издръжка, когато искането е отправено на основание, че икономическото положение на члена на семейството, от когото се изисква да извършва плащания за издръжка, се е променило значително в резултат на здравната криза, причинена от COVID-19.

За всички въпроси, които не са обхванати от този член, към организацията на устната процедура, в отсъствието на специални разпоредби, ще се прилагат разпоредбите на Закон 1/2000 от 7 януари 2000 г. за гражданското производство.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Искът трябва да бъде предявен лично от съответната страна, освен когато последната е ненавършило пълнолетие дете. В такъв случай молбата трябва да бъде подадена от лицето, което по закон отговаря за ненавършилото пълнолетие дете, прокуратурата (*el Fiscal*) или Агенцията за закрила на детето. Искът обаче може да бъде предявен от представител, при условие че му е дадено пълномощно в присъствието на нотариус, съдебен секретар или консул на някоя дипломатическа мисия на Испания в чужбина.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Общото правило е, че са компетентни съдилищата по местожителството на длъжника на издръжката. Ако има повече от един солидарен длъжник (майка и баща), компетентни са съдилищата по местожителството на единия от тях. Когато длъжникът няма местожителство в Испания, компетентни са съдилищата по неговото последно местожителство в Испания. При всички други обстоятелства са компетентни съдилищата по местожителството на лицето, имащо право на издръжка.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищецът трябва да присъства на процеса, да бъде защитаван от адвокат (*abogado*) и да бъде представляван от правен представител (*procurador*).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

В Испания не се дължат съдебни такси по искове, касаещи единствено получаването на плащания за издръжка, освен хонорарите на адвокатите, правните представители и вещите лица, ако са използвани такива.

Хонорарите на адвокатите и правните представители се основават на размера на иска. Ищецът или лицето, от което се иска издръжка, може да получи финансова помощ за покриване на съдебните такси, когато не разполага с достатъчно финансови средства, като може да има право на безплатна правна помощ в съответствие с посоченото в таблиците по член 3 от Закон 1/1996 от 10 януари 1996 г. относно безплатната правна помощ. Помощта се състои в това да се ползват услугите на назначен от съда адвокат и правен представител за започването на съдебно производство и да се платят от държавата всички съдебни такси като например плащания в полза на вещи лица или разходи за публикуването на обявления.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

В повечето случаи съдът разпорежда периодични плащания, които по закон трябва да се плащат авансово всеки месец. По изключение може да се допусне плащането на еднократна сума. Това става само когато трябва да бъдат изплатени просрочени задължения за издръжка, когато длъжникът не притежава имущество на испанска територия (*falta de arraigo*) и това е най-добрият начин за обезпечаване на бъдещите плащания или вследствие на споразумение между страните. Размерът на издръжката се изчислява от съда съгласно абстрактна правна норма, основаваща се на тройна пропорционалност: нуждите на лицето, имащо право на издръжка, възможностите на длъжника на издръжка и възможностите на други лица, които също са длъжни да допринасят за издръжката (съдлъжници на издръжката) в същата степен като основния длъжник на издръжката. В съдебното решение за определяне на размера на издръжката трябва да бъдат определени редът и условията за нейното актуализиране. Това актуализиране става автоматично след изтичането на определен период от време, а за прилагането на актуализираната сума отговаря лицето, задължено да извършва плащанията. Ако длъжникът на издръжката не актуализира плащанията, съдът прави това по искане на лицето, имащо право на издръжка. Размерът на плащанията за издръжка може да бъде променен (винаги по искане на заинтересованата страна), ако има съществена промяна във фактите, въз основа на които първоначално е бил определен: сумите трябва да бъдат увеличени, когато е налице подобряване на финансовото положение на длъжника на издръжката или влошаване на положението на лицето, имащо право на издръжка, поради което му е необходима е по-голяма престация (напр. при влошаване на заболяване); сумите трябва да бъдат намалени, когато е налице влошаване на положението на длъжника на издръжката или увеличаване на средствата за препитание на лицето, имащо право на издръжка. Накрая, задължението за издръжка може да бъде погасено, когато отпаднат основанията за присъждането ѝ.

Генералният съвет на съдебната власт (*Consejo General del Poder Judicial*) е изготвил таблици за изчисляването на размера на издръжката. Те бяха актуализирани за последен път през май 2019 г. Това са насоки, които се основават на нуждите на деца, като се отчитат доходите на родителите и броят на децата в семейството. Разходите, свързани с жилището и образованието, са изключени от изчислението и следователно окончателният размер трябва да бъде коригиран, като се вземат предвид тези разходи във всеки отделен случай. Таблиците могат да бъдат намерени тук:

<http://www.poderjudicial.es/cgjp/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Обикновено плащането става в брой. Предвидени са обаче две изключения: длъжникът може да избере да изпълни своите задължения, като предоставя храна и подслон на лицето, имащо право на издръжка, в собствения си дом. Тази възможност обаче е силно ограничена от съдебната практика, когато няма гаранция за наличието на добри отношения. Плащането чрез предаването на вещи или права е изключение и до него се прибегва само за да се издължат просрочени задължения, когато има риск от загуба на вещите или когато длъжникът не притежава имущество на испанска територия (*falta de arraigo*). Издръжката се плаща направо на лицето, имащо право на издръжка. Най-често това става чрез банков превод. Когато лицето, имащо право на издръжка, не е навършило пълнолетие или е недееспособно, плащането се извършва към законния му представител.

В производствата, свързани с разстройството на брака или отношенията родител—дете, съдилищата допускат плащането на издръжката да става под формата на пряко плащане на лицето, имащо право на издръжка, на някои разходи, свързани с ненавършило пълнолетие дете (напр. разходи за образование, здравни осигуровки и др.).

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

В такъв случай лицето, имащо право на издръжка, може да подаде молба за принудително изпълнение на съдебното решение, с което се обявява съществуването на право на издръжка. В Испания са предвидени следните начини на принудително изпълнение: удържане от заплатата (освен жизнения минимум, определен от съда); удържане от възстановявания на данъци; запор на банкови сметки; задържане на социалноосигурителни плащания; запор/възбрана на имущество и публичната му продан; Неплащането на издръжка може да съставлява престъпление, наказуемо с лишаване от свобода на извършителя, в някои случаи.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

За разлика от обикновените вземания при вземанията за издръжка няма количествени ограничения по отношение на заповирането на сметките на длъжника или запора/възбраната на негови вещи. Производство по принудително изпълнение на съответните задължения не може да се образува след изтичането на петгодишен давностен срок.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

В случаи на искове за плащане за издръжка на ненавършили пълнолетие деца или недееспособни лица прокуратурата може да осигурява представителството.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

„Гаранционният фонд за плащане на издръжка“, създаден със Закон 42/2006 от 28 декември 2006 г. и уреден с Кралски указ 1618/2007 от 7 декември 2007 г., е фонд без юридическа правосубектност, който има за цел да гарантира, че ненавършилите пълнолетие деца ще получат неизплатените и признати вземания за издръжка, които се дължат съгласно призната от съда спогодба или решение на съда по дело за законна раздяла, развод, унищожаване на брака, установяване на родство или издръжка, посредством плащане на сума, която се счита за авансово плащане.

Съществено условие за получаването на аванс от този фонд е решението, с което се признава правото на издръжка, да е било постановено от испански съд.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да, съгласно регламентите на Европейския съюз и международните конвенции относно плащането за издръжка, които Испания е ратифицирала, лицето, имащо право на издръжка, може да поиска съдействие от испанския централен орган, който е установен към Министерството на правосъдието.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Чрез всички средства за връзка с Генерална поддирекция за международно правно сътрудничество (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*) на Министерство на правосъдието. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Тел.: +34 91 3902228/2295/4437. Факс: +34 91 3904457.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Лицето, имащо право на издръжка, с местожителство в друга държава членка може да се свърже с централния орган на въпросната държава и като предостави доказателство, че му е присъдено право на издръжка, да поиска от централния орган да се свърже с испанския централен орган и последният да образува производство по принудително изпълнение в Испания. Това трябва да стане в съответствие с регламентите на Европейския съюз и международните конвенции относно плащането за издръжка, които Испания е ратифицирала.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

В съответствие с условията, определени от органите на съответната държава.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Европейският съюз (и следователно Испания) ратифицира протокола на 8 април 2010 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, страните по спор, попадащ в приложното поле на Регламента, имат ефективен достъп до правосъдие в друга държава членка, включително в рамките на процедури по изпълнение и по обжалване, при условията, определени в съответната глава. Освен това замолената държава членка предоставя безплатна правна помощ за всички молби, касаещи задължения за издръжка към лице, ненавършило 21-годишна възраст, възникнали от отношенията родител—дете, подадени от лице, имащо право на издръжка, по член 56.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Към Закон 1/1996 от 10 януари 1996 г. относно безплатната правна помощ беше добавена глава VIII, озаглавена „Безплатна правна помощ по презгранични спорове в Европейския съюз“, в която е уредено това право по отношение на физически лица, независимо дали са граждани на Европейския съюз или на трети държави, които законно пребивават в някоя от държавите членки.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 11/01/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.